

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Мукачівська міська рада
Волинський національний університет ім. Лесі Українки
Поморська академія у Слупську

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

Україна, Мукачево
18-19 травня 2023р.

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол №4 від 16.05.2023р.)

C11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 18-19 травня 2023р., Мукачево/ Ред. кол. Щербан Т.Д.(гол.ред.) та ін.–Мукачево: Вид-во МДУ, 2023.–121с.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д. психол. н, професор (голова); Гоблик В.В.–д. екон. н., професор; Моргун А.В.– к. філолог.н., доцент; Корнієнко І.О. – д. психол. н, професор; Брецько І.І.–к. психолог. н, доцент; Воронова О.Ю. – к. психолог. н, доцент.

Список використаних джерел

1.Новіцька І. В., Колодяженська Т. М. Педагогічні умови соціалізації молодших школярів у стосунках з однолітками. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. Випуск 2(93). 2020. С.97-102.

УДК 17.022.1:37.091.8-057.87(043.2)

БАРЧІЙ М.С., ВОРОНОВА О.Ю., ПЕНЗЕЛИК В.С.
Мукачівський державний університет

**ОСОБЛИВОСТІ ЖИТТЄВИХ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
МОЛОДІ**

Кардинальні зрушення в політичній, економічній, духовній сферах суспільного життя обумовлюють суттєві зміни в системі цінностей і вчинках людей. При цьому головним акумулятором та детермінатором ціннісних орієнтацій суспільного розвитку є молоде покоління.

Особливого інтересу набуває сьогодні вивчення змін, що відбуваються в свідомості сучасної студентської молоді, оскільки саме для неї характерна неминуча переоцінка життєвих цінностей. Водночас важливим залишається й розуміння структури життєвих цінностей студентської молоді та вивчення шляхів їх формування, що дає можливість спрогнозувати, як зміни в суспільстві можуть впливати на розвиток життєдіяльності особистості в подальшому.

У наукових працях українських дослідників знайшли відображення різні аспекти проблематики життєвих цінностей здобувачів, зокрема: питання філософсько-методологічних основ ціннісно-орієнтаційної та смисложиттєвої активності людини (І. Галян, В. Дуб, І. Надольний, А. Фурман та ін.); сутнісних характеристик цінностей та їх значення в житті особистості (Г. Балл, С. Гусаківська, О. Зазимко, О. Злобіна, Т. Титаренко та ін.); місце життєвих цінностей в системі особистісних якостей студентів (І. Бех, М. Боришевський, В. Лутаєв та ін.).

Студентська молодь в силу своїх характеристичних особливостей переймає життєві цінності людей із свого найближчого соціального оточення (члени родини, однолітки, друзі, викладачі та інші дорослі, які користуються у неї особливим авторитетом і повагою). Особливе місце в системі життєвих цінностей здобувача займають його цінності як суб'єкта освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Життєві цінності здобувача є інтегральним утворенням, яке базується на виділенні значимих для його життя орієнтирів, стратегій і перспектив з метою забезпечення комфортного функціонування в різних сферах життєдіяльності. Основними життєвими сферами набуття та прояву життєвих цінностей у здобувачів є: суспільно-політичне життя і соціальна активність, соціальні комунікації, навчання і освіта, професійне становлення і робота, сімейне (родинне) життя, безпека життя і довколишнього середовища, здоров'я, фізична активність, дозвілля (розваги, захоплення).

Згідно з доробком Г. Товканець у площині розвитку особистості життєві цінності студентів виконують певні функції, а саме: «гармонізують та інтегрують духовний світ індивіда, визначаючи його соціальну значущість; визначають цілісність, унікальність і неповторність особистості; регулюють поведінку і діяльність майбутнього випускника в суспільстві, визначаючи його дії і вчинки в різних соціумах» [1].

Життєві цінності особистості, будучи механізмом особистісного росту і саморозвитку, як справедливо відмічає дослідниця І. Шевякова, синтезують правила життя, певний кодекс, що регламентує поведінку молодої людини у безлічі життєвих ситуацій [2]. Зафіксовані студентом для себе життєві принципи виступають своєрідними векторами у виборі його життєвих цінностей та визначають спрямованість його життєдіяльності.

Наразі процес соціалізації молоді ускладнюється переоцінкою традицій, норм і цінностей. Якщо раніше молодь спиралася на досвід попередніх поколінь, то тепер їй доводиться творити новий соціальний досвід, покладаючись переважно на себе, що значною мірою зумовлює суперечливі тенденції у її свідомості та поведінці. У студентському середовищі це засвідчують різноманітні моделі самореалізації. Для багатьох студентів основними цінностями є «знайти себе в житті», «бути людиною», «досягти матеріального достатку» тощо. Соціально-економічні, політичні, духовні процеси, що відбуваються останніми десятиріччями в сучасному українському суспільстві, позначилися на ціннісних змінах світогляду, поведінки, життєвих стратегій молоді, частиною якої є студенти. Кризове суспільство активізує в масовій свідомості молоді цінності самозбереження задля елементарного виживання, виштовхуючи на периферію духовні орієнтири, цінності вищого гатунку, роблячи молодь заручником матеріальних аспектів буття.

Таким чином, цінності студентської молоді як соціальної групи розглядаються як певні ідеали або зразки, що вбирають в себе релевантність явищ дійсності, а об'єднуючись у систему, утворюють ціннісні орієнтації, що зумовлюють регуляцію соціальної активності як на індивідуальному, так й на груповому та суспільному рівнях, і є детермінантою сприйняття ними дійсності, що визначає вибірковість поведінки й характер оціночної діяльності.

Список використаних джерел

2. Товканець Г.В. Особливості ціннісних орієнтацій студентської молоді в США. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. Львів, 2016. № 30. С. 253–261.
3. Шевякова І. П. Дослідження життєвих принципів як ціннісних суджень особистості в юнацькому віці. *Perspectives of world science and education. Abstracts of 6th International scientific and practical conference*. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2020. P. 899–901. URL: <http://sci-conf.com.ua>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>